

c) Lipsa de haine și încălțăminte.

Colecta de efecte uzate este cu totul insuficientă, în special în ceea ce privește: costume, paltioane, încălțăminte, la care nu s'au putut strânge nici 10% din cantitatea necesară.

Este necesar a se obține permisiunea de a trimite, în categoria obiectelor strict necesare - haine și încălțăminte neuzată. Cantitatea care ar urma să fie trimisă nu este prea mare, din cauza lipsei de fonduri.

18. IX. 1943

Handwritten signature

A. Siguranța vieții deportaților.

Diferitele împrejurări ale războiului pot pune în pericol viața deportaților din Transnistria.

Pentru a-i putea salva, trebuie ca ei să se afle în teritorii supuse exclusiv administrației civile sau militare românești.

În cazul când repatrierea tuturor deportaților ar fi imposibilă, este locul să propunem următoarele.

a) Repatrierea anumitor categorii:

1. Deportații care: sunt foști luptători în războiul din 1916-1919, invalizi de război, văduve și orfani de război, deoarați de război, precum și descendenții lor.
2. Soțiile și copiii deportați în timpul când soții și părinții lor se aflau la muncă obligatorie, echivalentă cu serviciul militar. În această situație se găsesc circa 3.500 femei, copii și rude, originari din județul Dorohoi. Bărbații se află astăzi singuri, adăpostiți la Dorohoi, în timp ce familiile lor trăiesc în cea mai mare mizerie în Transnistria, departe de șeful familiei și protectorul lor.
3. Foștii funcționari și pensionari de Stat. Într'adevăr se află acolo foști înalți magistrați, profesori, și funcționari ai diferitelor instituțiuni de Stat. Colegii lor rămași din întâmplare la Cernăuți sau Dorohoi, primesc pensiile lor.
4. Locuitorii Vechiului Regat și ai Transilvaniei, care întâmplător se aflau în cămătorie de afaceri sau în vizită, în localitățile evacuate.
5. Deportații pentru infracțiuni la legea muncii obligatorii. Uneori pentru infracțiuni minore, de pildă absența de câteva ore de la serviciu și întotdeauna fără îndeplinirea formelor legale și fără anchetă, așa zisul vinovat și întreaga sa familie au fost deportați.
6. Orfanii, în vederea pregătirii lor pentru emigrare.
7. Toți deportații din județele Dorohoi și cele din sudul Bucovinei care n'au fost niciodată sub ocupație străină și n'au avut nici un contact cu invidatorul și cari și-au îndeplinit întotdeauna îndatoririle lor cetățenești.

b) Concentrarea deportaților.

Deportații se află astăzi în toate județele ale Transnistriei și anume în circa 120 localități, dintre care unele sunt situate pe frontiera răsăriteană în imediata apropiere a Bugului.

Ar fi necesar să fie cu toții concentrați într-o regiune îndepărtată de frontul de război, în Basarabia sau cel puțin cât mai aproape de Nistru.

c) Organizarea unei supravegheri eficiente, din partea autorităților civile și militare românești, în scopul asigurării vieții celor deportați.

X X
X

B. Deportații trimiși dincolo de Bug.

Din Ledjîn (jud. Tulcin), din Berșed (jud. Balta) și din alte câteva localități, au fost trimiși deportați, pentru a lucra la Gaisin, iar recent la Nicolaev (malul stâng al Bugului).

De la acești deportați, n'a sosit familiilor lor, nici o știre.

Se pare că ei nu se mai află sub controlul autorităților românești.

Ar fi de dorit să se ia deasemenea măsurile propuse la capitolul A).

X X
X

C. Alte migrațiuni.

Comitetul evreesc al județului Golta face cunoscut că începând dela 1 Octombrie 1943 toți deportații din Golta și celelalte localități ale județului, care nu au o ocupațiune precisă, vor fi transferați la Aknicetza.

Acesta este celebrul "legăr al morții": o mică localitate izolată, fără posibilități de adăpostire, de aprovizionare și fără apă. Ar fi o adevărată condamnare a acestor câteva mii de oameni, înghesuiți în foste coșine invadate de râie.

D. Alimentele furnizate de Guvernământ.

Potrivit acordului stabilit cu Guvernământul Transnistriei, urmau să fie furnizate comitetelor evrești alimentele strict necesare deportaților. Valoarea, calculată la prețuri stabilite, este plătită la București în lei, de către Comisiunea de Ajutorare a deportaților.

Este necesar ca livrările acestea să fie făcute exact după indicațiunile Centralei, atât în ce privește felul alimentelor, cât și cantitățile ce urmează a fi furnizate fiecărei localități precum și prețul lor.

Ar fi de dorit să se permită comitetelor evrești, de a face cumpărările lor la prețurile maxime, pe oricare piață a Transnistriei, evitându-se astfel specula în localitățile în care alimentele sunt mai rare.

E. Dificultăți la export.

Cu toate dispozițiunile date de către Președinția Consiliului de Miniștri, pentru exportul de medicamente, îmbrăcăminte și obiecte de primă necesitate, Ministerul Economiei Naționale face încontinuu dificultăți, astfel că în prezent nu se poate face nici o expediere

O cantitate importantă de tot felul de obiecte de primă necesitate este gata de expediere. Haine uzate, colectate, în scopul de a se veni în ajutor deportaților săraci, înainte de sosirea iernii, așteaptă posibilitatea de a fi trimise.

Întreaga această activitate este paralizată, deoarece Ministerul Economiei Naționale nu execută dispozițiunile Președinției Consiliului de Miniștri, în ce privește expedierea acestor obiecte.

Soluționarea acestei chestiuni dureroase, se cere de extremă urgență: ordin formal către Ministerul Economiei Naționale, de a elibera autorizațiunile de export, cu scutirea de taxe și de formalități, în ceea ce privește îmbrăcăminte, medicamentele, uneltele și alte obiecte strict necesare deportaților.

F. Statistica populației evrești din Transnistria.

Până astăzi nu se cunoaște cu precizie:

- 1) Numărul evreilor deportați și repartizarea lor demografică.
- 2) Împărțirea lor în diferitele localități.
- 3) Migrațiunile efectuate.

Acestea este unul din motivele care fac ca opera de asistență să nu poată fi îndeplinită decât cu mari dificultăți și în mod imperfect.

G. Un comitet central în Transnistria este indispensabil:

- 1) în scopul de a coordona activitatea tuturor comitetelor evrești din Transnistria.
- 2) în scopul de a stabili o colaborare normală cu Comisiunea de Ajutorare de pe lângă Centrala Evreilor din România.

Acest comitet central ar trebui să aibă sediul într'unul

./.

din centrele cele mai populate ale Transnistriei, iar reglementarea și componența sa, vor fi stabilite de acord cu Centrala Evreilor din România.

H. Regimul muncii în Transnistria.

Un nou regim al muncii este pe punctul de a fi stabilit, fără a se cunoaște până în prezent principiile sale.

Este de dorit să se obțină permisiunea de funcționare pentru micile ateliere ale comunităților evrești, ale căror venituri ar fi destinate asistenței săracilor, bolnavilor, șomerilor etc.

În același timp trebuie să se fixeze o remunerație justă muncitorilor evrei care lucrează pentru autorități, în toate domeniile de muncă și a se veghea ca ea să le fie efectiv vărsată.

I. Plata muncii efectuate.

Sume foarte importante sunt datorate încă comitetelor evrești pentru muncile executate de deportați în contul autorităților.

Comitetul orașului Moghilău este singur creditor pentru muncile executate până la 30 Iunie 1943, cu suma de R.K.K.S. 202.691.-, iar cel din Gargorod cu R.K.K.S. 67.690.-

În aceeași situație se află multe localități din județele Moghilău, Balta, Tulcin, etc.

Trebuie să se găsească modalitatea de a lichida aceste datorii, eventual în alimente.

K. Cooperative.

Posibilitatea de a se exercita comerțul de către evrei, fiind suprimată, trebuie generalizată crearea de cooperative, cărora să li se dea permisiunea de a organiza întreaga viață economică a ghetourilor.

L. Remiterea banilor.

Remiterea de fonduri, fie pentru opere de asistență, fie pentru ajutorări individuale, prin intermediul Guvernământului Transnistriei, întâmpinând mari dificultăți, trebuie să se obțină permisiunea de a se face aceste plăți prin intermediul Băncii Transnistriei.

M. Combustibil pentru iarnă.

O problemă dintre cele mai urgente de rezolvat, este aceea a combustibilului pentru iarnă, având în vedere dificultățile locale și clima foarte aspră.

N. Îmbrăcăminte și încălțăminte.

Trimiterea de efecte uzate fiind insuficiente, trebuie să se obțină permisiunea de a se trimite - în ceea ce privește obiectele strict indispensabile - deasemenea haine și încălțăminte noi. Cantitatea nu va fi mare, din lipsa fondurilor necesare.

O. Dificultăți recente.

- 1). La 11 August 1943 a fost introdusă o taxă de 10% asupra valorii oricăror mărfuri intrate în Transnistria. Această taxă nu poate fi suportată nici de către Comisiunea de Ajutorare, nici de către comitetele locale din Transnistria. Ținând seama de scopul acestor trimiteri este just ca ele să fie scutite de plata acestei taxe.

./.

2). Autoritățile vamale din Moghilău au confiscat un număr de 74 lăzi conținând obiecte de menaj și altele, până la plata taxei de 10% asupra valorii întregului transport sosit.

3). Prefecții județelor Moghilău și Balta au "blocat" vagoanele conținând fiecare câte 15.000 kgr. sare, destinate populației evrești din Transnistria.

Noi n'avem nici o explicațiune în privința acestei operațiuni.

4). Se pare că în urma unei dispozițiuni generale, toate coletele cu îmbrăcăminte și încălțăminte expediate în Transnistria, au fost reexpediate la Odessa.

Nu se cunoaște încă nici motivul, nici scopul.

P. Turbăria din Tulcin.

Din Moghilău au fost trimiși spre a lucra în Turbăria din Tulcin, un număr de aproape 2.000 persoane. Ei o duc foarte greu din cauza insuficienței în ceea ce privește adăpostirea și hrănirea lor.

Munca se execută în foarte grele condițiuni.

2a (X. 144)

Privire de ansamblu

asupra situației evreilor deportați în Transnistria

A. Considerațiuni generale

O privire retrospectivă și un tablou exact al situației evreilor deportați în Transnistria, - de-a lungul celor doi ani cari se împlinesc zilele acestea, dela evacuarea lor din Teră, - nu pot fi întocmite, din cauză că datele pe cari le avem la dispoziție sunt în marea lor majoritate, lipsite de precizie.

Ceea ce se poate nota cu exactitate, sunt numai ajutoarele trimise de aci, fără însă ca să se poată stabili cu aceeași precizie, felul în care totul a ajuns la destinație și dacă distribuirea s'a făcut în conformitate cu dispozițiile date.

Doi au fost categoriile dificultăților de ordin tehnic pe cari Comisiunea de Ajutorare de pe lângă Secția de Asistență a Centralei Evreilor din România, le-a întâmpinat în principiu :

1/ Necunoașterea numărului precis al celor deportați, repartiția lor pe localități și migrațiunile efectuate în acest răstimp ;

2/ Lipsa de contact și comunicație cu marea majoritate a comitetelor evrești din ghetourile transnistriene și anume :

a) Lipsa confirmărilor de primire pentru sumele de bani, efectele și numeroasele trimiteri de materiale și obiecte de primă necesitate.

b) Neprimirea rapoartelor acestor comitete, în cari să se arate nevoile și lipsurile cari urmau să fie remediate.

N'a fost deci posibilă decât o activitate bazată pe presupuneri sau indicii vagi, ceea ce nu a permis ca opera de ajutorare să fie făcută așa precum sa fi dorit-o și pe măsura necesităților.

Vom da în cele ce urmează un raport cât mai complet posibil.

. // .